

ВІДПОВІДІ

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження, викладені у звіті експертної групи
«Про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми
23372 Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: індонезійська мова і література,
другий рівень вищої освіти Магістр філології, спеціальність 035 – Філологія»

Співпраця з експертною групою була продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОНП «Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: індонезійська мова і література». Рекомендації певною мірою вказали перспективи розвитку програми і слугуватимуть покращенню її реалізації та вдосконаленню, відповідно до цілей ОНП. Водночас ми маємо певні зауваження щодо окремих позицій звіту.

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення У документації (профілі ОП та РПНД) деяка термінологія не є актуальною відповідно до загальнодержавних нормативних актів в сфері освіти. Рекомендація: до початку 2023-24 н.р. гаранту програми, завідувачу та НПП кафедри провести перевірку термінології, яка вживається у формулюваннях в профілі ОП та РПНД та актуалізувати її відповідно до чинних нормативних актів у сфері освіти.	Зауваження чітко не конкретизоване, тому не можемо надати конкретної відповіді, оскільки не розуміємо, яку застарілу термінологію мають на увазі експерти. Також Критерій 1 розглядає фокус проектування та загальні цілі ОП, а не РПНД, тому потрібно розрізняти ці аспекти.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію Слабкі сторони: у графічному зображенні СЛС (п. 2.2) не представлено логічних зв'язків між ОК; формулювання мети і завдань усіх ОК здійснено на основі застарілого «ЗУН»-підходу; мета та завдання мовних ОК, не враховують вимог комунікативного підходу; література, яка використовується у соціально-гуманітарному та психолого-педагогічному блоках ОК є застарілою; у тексті Програми комплексного підсумкового іспиту вживаються застарілі поняття “державний іспит”, “ВНЗ”, “освітньо-кваліфікаційна характеристика”; велика кількість професійних функцій у розд. “Придатність до працевлаштування” ОП не забезпечується змістом наявних ОК; ОП має дві приховані спеціалізації у вигляді профкваліфікацій, які присвоюються здобувачам на основі лише вибіркових дисциплін, що суперечить п. 17 ст. 1 Закону України "Про вищу освіту"; усі опитані здобувачі проходили практику на базі КНУ; у вимогах до магістерської роботи немає обов'язкової її апробації. Рекомендації:	Зауваження сформульовано не зовсім коректно, тому що спосіб відображення структурно-логічних зв'язків може бути різним. У нас подано табличний спосіб відображення, де кожен рядок вважається наступним аспектом у формуванні цілісної структури ОП. Відповідно вважаємо, що у цій структурно-логічній схемі додавання стрілочок можливо й удосконалило б графічне зображення, проте відображення СЛС у такому вигляді, який подано в ОП, абсолютно не применшує і чітко відображає логічні зв'язки між ОК. На нашу думку, зауваження щодо застарілого «ЗУН» підходу до формулювання мети і завдань усіх ОК є певною мірою некоректним, тому що стандарти вищої освіти (у тому числі за спеціальністю Філологія) і освітні програми мають використовувати дескриптори національної рамки кваліфікацій: «знання», «уміння», «комунікація», «автономність і відповідальність». Тому вважаємо, що формулювання мети і завдань усіх ОК підкріплено відповідними законодавчими документами і не може вважатися застарілим підходом. До того, хочемо зауважити, що у межах кожної робочої програми враховані ЗК та ФК на які спрямована освітня дисципліна. Вважаємо, що формулювання «література деяких ОК» є некоректним, тому що таке зауваження претендує на конкретний перелік цих ОК. Крім того хочемо зауважити, що використання літератури, яка не є літературою за останніх 5 років, є вмотивованим, оскільки така література є засадничою для певних теоретичних дисциплін.

до кінця 2022-23 н.р. гаранту та розробникам програми переробити графічне зображення СЛС (п. 2.2) ОП, представивши логічні зв'язки між ОК у вигляді стрілок;

до початку 2023-24 н.р. НПП кафедр, відповідальних за викладання на ОП, переглянути РПНД усіх ОК, а саме:

виключити у формулюваннях мети і завдань ОК застарілий "ЗУН"- підхід та конкретно визначити завдання кожного ОК, які практично співвідносяться із ЗК та ФК й спрямовані на досягнення ПРН;

у формулюваннях мети та завдань мовних ОК чітко прописати рівні розвитку іншомовної компетентності у видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, письмі та говорінні) за вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) або іншими прийнятими вимогами (комунікативний підхід);

оновити літературу в ОК соціально-гуманітарного та психолого-педагогічного блоків та Програми комплексного підсумкового іспиту, а також привести її у відповідність до вимог чинних керівних документів, виключивши в тексті застарілі поняття (зокрема, "державний іспит", "ВНЗ", "освітньо-кваліфікаційна характеристика");

до кінця 2022-23 н.р. гаранту програми та робочій групі узгодити професійні функції випускника розд. "Придатність до працевлаштування" із можливостями їх забезпечення наявними ОК;

з поточного н.р. гаранту та розробникам програми припинити практику присвоєння здобувачам двох професійних кваліфікацій (перекладача та молодшого наукового співробітника), які фактично є прихованими спеціалізаціями й змістовно залежать від блоків вибіркового дисциплін, що порушує п. 1 ст. 17 Закону України "Про вищу освіту";

до кінця 2022-23 н.р. гаранту та розробникам ОП запровадити механізм проведення практики поза межами КНУ (у інших ЗВО та установах), що дало б можливість здобувачам краще адаптуватися до умов їх майбутнього професійного середовища;

до кінця 2022-23 н.р. гаранту та розробникам ОП у вимогах до магістерської роботи прописати обов'язкову апробацію роботи на конференціях (семінарах), що посилює статус освітньо-наукової програми.

Із зауваженням про використання застарілих понять у Програмі комплексного підсумкового іспиту ("державний іспит", "ВНЗ" тощо) погоджуємося. І дякуємо за таке зауваження.

Формулювання професійних функцій у розділі «Придатність до працевлаштування» розроблено відповідно до професійної сфери, визначеної стандартом філології. Стандарт філології узгоджує цю професійну сферу із предметною областю, яка також описана у Стандарті філології. Відповідно, опис освітньої програми відображає всі загальні та фахові компетентності, а також ПРН за Стандартом філології, які укладені відповідно до предметної області. Тому зазначене можливе працевлаштування випускників абсолютно вмотивоване ОК і здобутими результатами навчання. Сформульоване зауваження на загальному рівні, що велика кількість професійних функцій не забезпечується змістом наявних ОК є загальним і не відображає чітко вказаних випадків, тому ми не можемо дати відповіді конкретно по ОК. Це зауваження має тенденційний характер і не спроектовано на конкретний приклад.

Хотілося б зрозуміти, що вкладають експерти у зміст терміну «приховані спеціалізації»? Зроблене зауваження демонструє не зовсім глибоку компетентність експертів у положеннях Стандарту філології освітнього ступеня «магістр». У межах спеціальності філологія Стандарт філології визначає більше 30 спеціалізацій. Спеціалізація даної ОП є 035.064 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – індонезійська. Ніяких прихованих спеціалізацій у межах ОП немає. Є вибіркові блоки, які розширюють професійні можливості випускників, шляхом присвоєння професійних кваліфікацій. Освітня програма дозволяє присвоювати 3 професійні кваліфікації (один здобувач може претендувати не більш як на дві).

Перша професійна кваліфікація «викладач ЗВО» присвоюється за основним блоком і забезпечена відповідними ОК. Друга професійна кваліфікація «перекладач (індонезійська мова)» або «молодший науковий співробітник» присвоюються за вибілковими блоками, які також забезпечені відповідними ОК. Також наголошуємо, що відповідні професійні кваліфікації присвоюються за відповідних умов, які перераховані в ОП, однією з яких є наявність обов'язкової підсумкової атестації. Можна зробити висновок про те, що основи професійних кваліфікацій, які присвоюються за вибілковими блоками закладаються у межах основного блоку, але для глибокого опанування результатами навчання, які дають можливість присвоювати професійну кваліфікацію – є вибіркові блоки. Тому ще раз підсумовуємо, що спеціалізація за нашою ОП лише одна. Напевно у експертів виникла плутанина між поняттями «спеціалізація» і «вибірковий блок» і вони зробили заміну цих термінів.

Тому рекомендація припинити практику присвоєння здобувачам двох професійних кваліфікацій (перекладача та молодшого наукового співробітника) є неприйнятною для виконання, оскільки структурно-логічна

		<p>схема і присвоєння відповідних кваліфікацій визначені структурою, логікою ОП і не суперечать законодавчому полю України.</p> <p>Зауваження, що усі опитані здобувачі проходили практику на базі КНУ, обґрунтуємо наступним чином.</p> <p>По-перше: немає конкретизації, яка саме практика мається на увазі. В межах нашої ОП передбачено 3 види практики: асистентська (викладацька), перекладацька та науково-пошукова практики.</p> <p>Розпочнемо з асистентської практики. Індонезійська мова – це нетипова мова для вивчення. Наразі її вивчення відбувається тільки в ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка.</p> <p>Місця проходження перекладацької практики не обмежуються лише КНУ, що підтверджують відповідні угоди, наявні на сторінці ОП.</p> <p>Також на суб'єктивність такого висновку може впливати той факт, що результати опитування лише 4-5 випускників під час Zoom-зустрічей у ході акредитаційного процесу не може розглядатися як тенденція, а лише як окремий випадок.</p> <p>Відповідно до Стандарту філології, відповідно до Закону України про вищу освіту апробація магістерської роботи, керуючись академічною свободою, не є прописаною вимогою. Тому ми не маємо права змушувати студентів проходити публікаційну апробацію. Проте хочемо ще раз наголосити, що студенти за своєї власної ініціативи можуть брати участь у конференціях і публікують результати своїх наукових розвідок.</p> <p>Рекомендація щодо формулювання мети та завдань мовних ОК за вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) не є цілком прийнятною, оскільки Загальноєвропейські рекомендації (CEFR) спроектовані на романо-германські мови, а <i>індонезійська мова – це східна мова</i>, тож потребує орієнтації на рекомендації, що будуть враховувати даний аспект.</p>
<p>Критерій 3 Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабкі сторони: ЗВО не має внутрішньої нормативної бази щодо перерахування результатів навчання, отриманих в неформальній/інформальній освіті; за програмою немає практики перерахування результатів навчання, отриманих в неформальній/інформальній освіті. Рекомендації: до кінця квітня 2023 р. гаранту програми, завідувачу та НПП кафедри наповнити офіційну сторінку ННІФ (розділ Магістратура) актуальною інформацією щодо умов вступу на ОП; до кінця 2022-2023 н.р. гаранту програми, завідувачу та НПП кафедри розробити нормативну документацію щодо перерахування результатів навчання, отриманих здобувачами в неформальній/інформальній освіті; протягом навчальних років 2022/2023 та 2023/2024 реалізувати практику</p>	<p>На сайті Університету оприлюднено відповідне Положення про перерахування результатів навчання, отриманих в неформальній/інформальній освіті. Проте, зважаючи на багаторічний досвід (понад 10 років) викладання індонезійської мови в КНУ, зважаючи на багаторічний досвід спілкування з академічною спільнотою університетів України та представниками ринку праці, вважаємо, що освіта в межах Освітніх Програм (у даному випадку програми індонезійської мови) є набагато вищою і якіснішою, ніж будь-які курси, які проводяться за межами університету. Проте, якщо ці курси будуть відповідати результатам навчання, ми будемо їх зараховувати, відповідно до Положення, яке вже затверджене і оприлюднене на сайті.</p>

	участі здобувачів з перезарахування результатів навчання, отриманого в неформальній/інформальній освіті.	
Критерій 4 Навчання і викладання за освітньою програмою	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабкі сторони: здобувачі не беруть активної участі у перегляді ОК, не знають про зміни, ініційовані на основі їх опитувань; на сторінці ОП немає актуальної інформації щодо моніторингу якості ОП у вигляді результатів опитування здобувачів (є тільки інформація за 2021 р.), методичних матеріалів щодо змісту та організації самостійної роботи студентів (як передбачено Положенням про організацію освітнього процесу), інформації щодо наукової діяльності здобувачів; ЗВО немає єдиної платформи інформування здобувачів щодо організації та змісту освітнього процесу; немає єдиного освітнього середовища, внаслідок чого наповнення ОК не є внормованим, здобувачі виконують завдання в різних середовищах, що ускладнює освітній процес в умовах дистанційного навчання. Рекомендації: гаранту ОП, завідувачу кафедри, Директору ННІФ щорічно залучати здобувачів освіти до роботи групи з перегляду та оновлення змісту ОК, фіксуючи результати у протоколах засідання кафедр; разом з Сторінка 13 результатами опитування студентів розміщувати на сторінці ОП реакцію ЗВО на зауваження; до початку 2023-24 н.р. гаранту ОП, завідувачу та НПП кафедри розмістити передбачені структурою сторінки ОП (та наразі відсутні) результати опитування здобувачів (за 2022 р. і далі), методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, та інформацію щодо наукової діяльності здобувачів.; до початку 2023-24 н.р. гаранту ОП, завідувачу та НПП кафедри запровадити використання єдиної (провідної) системи інформування здобувачів про контрольні заходи (наприклад, Triton Student); до початку 2023-24 н.р. гаранту ОП, завідувачу та НПП кафедри запровадити використання єдиного освітнього середовища (Google Classroom / Moodle) з метою оптимізації та внормування освітнього процесу для здобувачів, НПП та адміністративного персоналу.</p>	<p>В межах ОП здавна існує практика анкетування або усного опитування студентів після закінчення певного курсу, а саме після складання заліку або іспиту на предмет дізнатися думки про зміст дисципліни, а також з метою отримати побажання студентів на майбутнє. За результатами аналізу відбувається перегляд ОК з урахуванням думок студентів.</p> <p>Опублікування результатів моніторингу на сторінці ОП не є обов'язковою процедурою, а також інколи не є етичним, тому ми опублікуємо лише загальні висновки. Також наголошуємо на тому, що опитування проводяться не для того, щоб показати освітянській спільноті України і експертній групі ці результати, а для того, щоб урахувати їх у подальшому підвищенні якості освіти, вдосконаленні самої ОП тощо. Результати опитування здобувачів – це наші внутрішні дані.</p> <p>Сторінка ОП подає лише основну нормативну інформацію (опис, навчальний план, РПНД тощо), методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів систематизуються викладачами у межах їхніх профілів на Google Classroom, а також надаються студентам у межах доступів до папок на Google дисках на постійній основі. Зважаючи на велику кількість освітніх програм ННІФ, вважаємо недоцільним представляти методичні матеріали на сторінці ОП.</p> <p>Доводимо до відома експертної групи, що у КНУ немає дистанційної форми навчання, натомість використовується денна (заочна) форма навчання з використанням дистанційних технологій. Оскільки дистанційна форма не затверджена нормативно, відповідно не створювався єдиний простір для такої форми навчання. Єдиною формою для інформування є сайт ННІФ та база Triton. Тому рекомендація експертів про запровадження Triton Student є, щонайменше, дивною, оскільки це вже давно існує і під час Zoom зустрічей зі студентами, роботу Triton Student було продемонстровано студентами на прохання експертної групи. До речі, за Критерієм 7 експертна група визначає сильною стороною використання Triton Student. Хотілося б визначитися, що саме удосконалити пропонує експертна група?</p> <p>Платформами для освітнього середовища є Zoom, Google Classroom, Google Meet тощо. Прикро, що під час організації зустрічей експерти не надали можливості продемонструвати ці платформи.</p>
Критерій 5 Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабкі сторони: робочих програм комплексних іспитів за НП 2020 та НП 2022 р. на сторінці ОП немає; здобувачі недостатньо обізнані з процедурами оскарження результатів оцінювання та врегулювання конфлікту інтересів, а також з видами порушення академічної доброчесності. Рекомендації: до кінця поточного навчального року гаранту ОП, завідувачу та НПП кафедри</p>	<p>Із зауваженнями погоджуємося й приймаємо.</p>

<p>та академічна доброчесність</p>	<p>розмістити робочі програми комплексних іспитів за НП 2020 та НП 2022 р. на сторінці ОП, як це передбачено структурою сторінки та нормативною базою ЗВО; до кінця поточного навчального року гаранту ОП, завідувачу та НПП кафедри провести заходи з інформування здобувачів щодо правил проведення контрольних заходів та об'єктивності екзаменаторів, процедур запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядку оскарження результатів контрольних заходів та видів порушення академічної доброчесності. Надалі щороку проводити роз'яснювальні заходи.</p>	
<p>Критерій 6 Людські ресурси</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабкі сторони: в таблиці 2 звіту ВСО у багатьох НПП поряд із працями за останні п'ять років вказані праці, датовані 2007 – 2014 рр.; на ОП немає системи рейтингування НПП, а оцінювання досягнень викладачів реалізується здебільшого шляхом аналізу відповідності Ліцензійним умовам та результатів опитування щодо якості викладання. Рекомендації: НПП систематично здійснювати публікацію наукових праць за тематикою ОК, які вони викладають на програмі, та у подальшому вказувати у ВСО праці лише за останні п'ять років; до кінця 2022-23 н.р. гаранту програми, завідувачу кафедри, директору ННІФ розробити та запровадити систему рейтингування НПП й систематично оприлюднювати результати такого рейтингування.</p>	<p>Із зауваженням, що на ОП немає системи рейтингування НПП погоджуємося й приймаємо.</p> <p>Зауваження, що в таблиці 2 звіту ВСО у багатьох НПП поряд із працями за останні п'ять років вказані праці, датовані 2007 – 2014 рр., потребує конкретики у яких саме НПП немає праць за останні 5 років, щоб змогти надати обґрунтовану відповідь.</p> <p>Хочемо також додати, що викладання на ОП забезпечується, переважно, докторами наук та кандидатами наук, які мають багаторічний досвід викладання, неодноразовий досвід навчання, стажування, а також отримання наукових ступенів та ґрунтовні праці у галузі своїх наукових інтересів. Також ОП на 98% відсотків забезпечена сучасною україномовною навчально-методичною літературою, яка розроблена саме НПП кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії на якій існує дана ОП.</p> <p>Зважаючи на перевагу сильних сторін за цим критерієм, відсутність системи рейтингування НПП, а також аргумент, що у Таблиці 2 звіту ВСО праці багатьох (без чіткої конкретики скількох) НПП датуються не за останні 5 років, ніяким чином не впливає на якість людських ресурсів, які забезпечують викладання на ОП.</p>
<p>Критерій 7 Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабкі сторони: в КНУ не використовується єдина платформа управління електронним навчанням MOODLE, яка дозволяє ознайомитися з матеріалами лекцій, семінарів, практичних занять, проведення тестування тощо. Немає єдиного підходу до розміщення та структурування навчально-методичних матеріалів, що створює додаткові незручності в користуванні ними, як для НПП, так і здобувачів; розташування спортивних споруд, де здобувачі займаються фізичною активністю, поза межами будівлі ННІФ дещо ускладнює доступ до них здобувачів, так як потребує додаткового часу на дорогу. Рекомендації: до початку 2023-24 н.р. відповідальним за матеріально-технічне забезпечення, директору ННІФ розгорнути впродовж року та розпочати використовувати у ЗВО платформу модульного середовища навчання MOODLE, що забезпечить доступ до навчально-методичного</p>	<p>Відсутність єдиної платформи управління електронним навчанням MOODLE не може бути розцінена, як слабка сторона ОП, а може носити суто рекомендаційний характер, оскільки кожен ЗВО має право самостійно обирати платформу, і це не обмежується лише MOODLE.</p> <p>Відсутність єдиного підходу до розміщення та структурування навчально-методичних матеріалів теж не може бути розцінена, як недолік, якщо це впливає на якість забезпечення освітнього процесу і також може носити суто рекомендаційний характер.</p> <p>Рекомендація виділити і створити у будівлі ННІФ окреме приміщення для займання спортом та фізичною активністю є недоцільним, оскільки будівля ННІФ є Історичною спорудою, що унеможливило проведення відповідних будівельних робіт.</p> <p>Вважаємо оцінку Рівня В – суб'єктивною і заниженою. Пропонуємо оцінити цей критерій Рівнем А.</p>

	забезпечення ОК за ОП та значно оптимізує організацію та провадження освітнього процесу й позитивно вплине на якість навчання здобувачів вищої освіти; до 2025 р. виділити і створити у будівлі НННІФ окреме приміщення для займання спортом та фізичною активністю.	
Критерій 8 Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабкі сторони: не зважаючи на факт залучення представників посольства Індонезії в Україні як потенційних роботодавців до перегляду ОП, коло роботодавців потребує розширення; ЗВО не висвітлює процедуру взаємодії випускників та академічної спільноти кафедри з метою збору та аналізу інформації щодо траєкторії кар'єрного росту, а також їх відгуків щодо освітньої діяльності за ОП. Рекомендації: гаранту програми, завідувачу кафедри, директору ННІФ систематично запрошувати представників вітчизняних ЗВО як потенційних роботодавців на заходи щодо працевлаштування, які відбуваються на базі університету, а представників перекладацької галузі - до обговорення та рецензування ОП; до початку 2023-24 н.р. гаранту програми, завідувачу кафедри, директору ННІФ запровадити висвітлення процедури взаємодії випускників та академічної спільноти кафедри з метою збору та аналізу інформації щодо траєкторії кар'єрного росту, а також їх відгуків щодо освітньої діяльності за ОП, створивши окрему сторінку або посилання на сайті кафедри до 30.06.2023.</p>	<p>Із зауваженням, що коло роботодавців треба розширювати-погоджуємося й приймаємо.</p> <p>Дякуємо за зауваження щодо того, що ЗВО не висвітлює процедуру взаємодії випускників та академічної спільноти кафедри з метою збору та аналізу інформації щодо траєкторії кар'єрного росту. Університет працює в цьому напрямку. Ваше зауваження суголосне із тенденцією останніх місяців розроблення нормативної бази. Вже затверджена відповідна анкета.</p>
Критерій 9 Прозорість та публічність	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію</p> <p>Слабка сторона: не опубліковано результати моніторингу якості ОП за 2022/2023 н.р.; Рекомендація: до кінця поточного навчального року гаранту ОП, завідувачу кафедри, відповідальним за моніторинг якості ОП, опублікувати результати моніторингу якості ОП за 2022/2023 н.р</p>	<p>Опублікування результатів моніторингу на сторінці ОП не є обов'язковою процедурою, а також інколи є не етичним, тому ми опублікуємо лише загальні висновки. Також наголошуємо на тому, що опитування проводяться не для того, щоб показати освітянській спільноті України і експертній групі ці результати, а для того, щоб урахувати їх у подальшому підвищенні якості освіти, вдосконаленні самої ОП тощо. Результати опитування здобувачів – це наші внутрішні дані.</p> <p>Зважаючи на перевагу сильних сторін, які були зазначені у звіті експертів, пропонуємо оцінити цей критерій Рівнем А.</p>